

Сидор Г. В.,
канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін
Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету,
м. Чортків

Давидовська Г. І.,
канд. істор. наук,

старший викладач кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін
Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету,
м. Чортків

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

У розвитку та дієвому функціонуванні підприємств вагоме місце відводиться інвестиційній діяльності, оскільки саме інвестиції можуть забезпечити освоєння нових галузей бізнесу й технологій та розширення підприємницької діяльності. Від кількості капіталовкладень залежить розвиток економіки загалом та розквіт власного виробництва підприємства зокрема. Доволі важко розраховувати на результативне функціонування виробництва без належного інвестування, оскільки не завжди вдається стимулювати розвиток підприємства тільки за рахунок власних коштів. Відповідно, виникає необхідність залучення додаткових ресурсів у вигляді капітальних інвестицій, які все частіше стають об'єктом досліджень науковців.

Основним джерелом фінансування в Україні все ще є власні кошти національних підприємств (табл. 1). У 2017 р. обсяги капітальних інвестицій становили 412,8 млрд. грн., що на 22,1% більше, аніж за період 2016 р.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за станом 2015–2017 рр., млрд. грн.

Роки	2015	2016	2017
Усього:	273,1	359,2	412,8
У т.ч. за рахунок коштів держбюджету	6,9	9,3	14,3
Коштів місцевих бюджетів	44,3	20,8	38,2
Власних коштів підприємств та організацій	184,4	248,8	288,6
Кредитів банків та інших позик	20,7	27,4	21,8
Коштів іноземних інвесторів	8,2	9,8	5,7
Коштів населення на	32	29,9	32,3

будівництво житла			
Інших джерел фінансування	6,7	7,5	11,9

Джерело: [1]

Без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Така тенденція могла би бути цілком прийнятною, з нашої точки зору, якби не факт, що від стійкості фінансового стану національних підприємств значною мірою залежить досягнення зазначеного результату. Одержання прибутку дає змогу спрямувати зароблені кошти у капітальні інвестиції. На фоні економічної стагнації та затяжної кризи обсяги прибутків вітчизняних підприємств можуть виявитися в найближчій перспективі недостатніми для модернізації економіки, подолання деструкцій в економіці та виходу із глибокої системної кризи.

У 2017 р. залученими джерелами інвестиційних коштів в Україні були кошти населення на будівництво житла (7,8%), кредити банків та інші позики (5,3% від їх загального обсягу), кошти державного та місцевих бюджетів (12,7% від їх загального обсягу), кошти іноземних інвесторів (1,4% від їх загального обсягу) та інші джерела фінансування (2,9% від їх загального обсягу) (табл. 2).

Таблиця 2

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за 2017 р., у %

Рік	2017
Усього:	100
У т.ч. за рахунок коштів держбюджету	3,5
Коштів місцевих бюджетів	9,2
Власних коштів підприємств та організацій	69,9
Кредитів банків та інших позик	5,3
Коштів іноземних інвесторів	1,4
Коштів населення на будівництво житла	7,8
Інших джерел фінансування	2,9

Джерело: [1]

Без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Згідно з табл. 2, у структурі залучених джерел фінансування капітальних інвестицій власні кошти підприємств та організацій посідають першу позицію, за їх рахунок у 2017 р. освоєно 69,9% капіталовкладень. Отже, впродовж останніх років простежується збільшення цієї частки у розрізі структури джерел.

Також високу позицію займають кошти населення на будівництво житла. З одного боку, збільшення кількості житлових будинків, з нашої точки зору, сприяє вирішенню нагальних соціальних проблем, а з іншого – підвищує

виробничий потенціал країни шляхом зростання попиту на продукцію суміжних галузей економіки.

Розподіл освоєних капітальних інвестицій за сферами економічної діяльності за станом на 01.01.2017 р. наведені на рис. 1.

Рис. 1. Розподіл освоєних капітальних інвестицій за сферами економічної діяльності за станом на 01.01.2017 р., у % до загального обсягу

Джерело: [1]

Без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Згідно з рис. 1, обсяг отриманих капітальних інвестицій неоднаковий у різних сферах економічної діяльності. Це можна пояснити тим, що є такі сфери економічної діяльності, які не втрачають попиту на свою продукцію і мають тенденцію до розвитку, однак не всі.

За обсягами освоєння капітальних інвестицій провідними сферами економічної діяльності у 2017 р. залишаються промисловість (33,1% від їх загального обсягу); будівництво (12,3% від їх загального обсягу); сільське, лісове та рибне господарство (14,0% від їх загального обсягу). У загальному обсязі капітальних інвестицій за 2017 р. найменша частка (1,9% від загального обсягу капітальних інвестицій) акумульована в установах фінансової та страхової діяльності.

Аналіз галузевої привабливості України дає змогу стверджувати, що у високорентабельних сферах економічної діяльності відбуваються інтенсивні інвестиційні процеси.

Можна зробити висновок, що в Україні протягом останніх років динаміка капітальних інвестицій характеризувалася нестійкими тенденціями. Причинами цього була, з нашої точки зору, війна, відсутність реформ, недосконала законодавча база, нестабільність національної валюти, обтяжлива система оподаткування, втрата довіри до банківського сектору, тотальна корупція на різних рівнях державного управління тощо. У цій динаміці важливим є те, що в Україні відтворювальна структура капітальних інвестицій є доволі прогресивною, оскільки у 2017 р. 33,1% від загального обсягу вкладено у

промисловість (рис. 1), що сприяє збільшенню обсягів виготовлення товарів із високою доданою вартістю та підвищенню розвитку виробництва.

Список літератури

1. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Сидор Г. В. Інвестиційне забезпечення пріоритетних галузей економіки / Г. В. Сидор // Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки : зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 13–14 квіт. 2017 р.) : у 2-х ч. – Дніпро : НМетАУ, 2017. – Ч. 2. – С. 230–234. – Режим доступу : <https://nmetau.edu.ua/ru/mdiv/i2015/p1718>
3. Сидор Г. В. Залучення іноземних інвестицій в економіку України / Г. В. Сидор // Соціально-економічні проблеми сучасності : матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Маріуполь, 12 трав. 2017 р.). – Маріуполь, 2017. – С. 263–266.
4. Сидор Г. В. Теоретичні засади інвестиційного процесу / Г. В. Сидор, У. Я. Андрусів, Г. І. Давидовська // Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти : матер. II Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 29–30 берез. 2018 р.). – Дніпро, 2018. – С. 622–625.
5. Сидор Г. В. Теоретичні аспекти інвестиційної діяльності: понятійний апарат / Г. В. Сидор, У. Я. Андрусів // Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 21–22 берез. 2018 р.). – Київ, 2018. – С. 109–111.